

## مستندات فقهی تولید محصولات تراریخته با تأکید بر منابع قرآنی و روایی

محمد مهدی کریمی نیا<sup>۱</sup>، زهرا نظام آبادی<sup>۲</sup>، مجتبی انصاری مقدم<sup>۳</sup>

<sup>۱</sup> استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم (نویسنده مسئول)

<sup>۲</sup> سطح سه (کارشناسی ارشد) از حوزه علمیه خواجهان ریحانه النبی اراک

<sup>۳</sup> دانشجوی دکتری علوم قرآن و حدیث دانشگاه میبد، پژوهشگر و مدرس دانشگاه

### چکیده

نظر به توسعه روز افزون مهندسی ژنتیک و محصولات تراریخته در سطح جهان و واردات بدون نظارت این محصولات و همچنین با توجه به اختلاف نظر دانشمندان این حوزه در مزایا و مضرات این تکنولوژی، جامعه هنوز به اطمینان خاطر جهت تولید، مصرف و تجاری سازی این محصولات نرسیده و تولید و مصرف این محصولات با چالش هایی در داخل کشور روبرو است. با توجه به اینکه احکام شرع مبنای قوانین موضوعه در جامعه ماست، بررسی مستندات فقهی و تبیین حکم فقهی این موضوع، اهمیت ویژه ای دارد. در پژوهش حاضر با نگاه توصیفی-تحلیلی تلاش می شود بعد از تبیین موضوع، ابتدا نظر کارشناسان موافق و مخالف، در قالب مزایا و نگرانی های توسعه محصولات تراریخته مورد توجه قرار گرفته و سپس مستندات فقهی تولید، این محصولات براساس فقه امامیه مورد بررسی قرارگیرد. به علت مستحدثه بودن این فن آوری، دربررسی کتاب ها، مقالات و سایت های اینترنتی با موضوع تراریخته، مطالب قابل توجهی درباره مستندات فقهی تراریخته مشاهده نشد و بعضی از معدود آثار موجود نیز دارای سبقه سیاسی یا نفع اقتصادی بود. با این وجود هرچند فواید و مزایای زیادی برای این فن آوری در زمینه های مختلف شمرده شده، متناسب با آن مخاطرات قابل توجهی نیز متوجه این محصولات است. لذا یافته ها حاکی از آن است که با توجه به تنوع این گونه محصولات، براساس قاعده فقهی دفع ضرر محتمل باید جانب احتیاط را رعایت نمود تا سلامت هرنوع از آنها بطور جداگانه احراز نشده نباید قوت غالب مرم قرارگیرد. از طرف دیگر باید با حمایت از دانشمندان و تحقیقات، زمینه بهره مندی صحیح از این فن آوری فراهم شده از تسلط کفار به مسلمین جلوگیری شود. ایجاد قوانین لازم جهت تعیین محدوده آن و ساختار نظارت دقیق بر اجرای آنها در ابعاد تولید یا واردات و توزیع این محصولات الزامی است.

واژه های کلیدی: تراریخته، مهندسی ژنتیک، زیست فن آوری